

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
 Pe jumătate an 14— "
 Pe 3 luni . . . 7— "
 Pe o lună . . . 2 40 "
 Numărul popular:
 Pe un an . . . 4— Cor.
 Pe jumătate an 2— "
 Pentru România și
 America . . . 10— franci.
 Numărul de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe an
 40 franci.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA:
 Strada Batthyányi Nrul 2.
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Mulțămite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 filerl.
 Manuscrisurile nu se în-
 napoiază.
 Telefon pentru oraș, co-
 mitat și interurban Nr. 730.

Independența presei ardelenne

(Articol din afară)

Presă, — ziarele în deosebi, — este cel mai bun mijloc de schimb al valorilor culturale; ea mijlocește prin elementele de cultură complexul culturii omenești; prin ea numai, *întregă* omenimea, sau un întreg popor ia parte la dezvoltarea culturii sale.

Dar idealul acesta, pe care presa năzuiește să-l ajungă, cere dela conducătorii ziarelor să aibă acea frumoasă și rară însușire a celor mai aleși oameni: altruismul, iubirea de oameni, grija pentru alții. Un ziar este o școală. Și dascălii acestei școli trebuie să-și dea seamă, să crească oameni din cetitorii lor. De aceea ar trebui ca toți ziaristii să fie „personalități” și lumea ar trebui să se îngrijească, ca ei în decursul întregii lor vieți de ziaristi să și rămână „personalități”.

Însă o personalitate are valoare pentru contemporani, numai dacă ea poate vieții în complectă independență de ei, — mă gândesc la bogăția de idei, ce o poate revărsa în lume un ziarist cinstit și un ziar condus de un director cinstit. Iși dau oare seama cetitorii ziarelor noastre, că ei plătesc abonamentul cutare, pentruca să primească în schimb *idei*? Că ei plătesc și cumpără *idei*? Și anume nu ca să le primească, și să le urmeze; ci ca să-și limpezească pe ale lor și adeseori să le dea prilej să izbucnească din ascunzăturile sufletului lor? Aceste idei formează una din premisele temei ce vrem să tratăm.

A doua să fie următoarele cifre: Francmasonii din Ungaria au întemeiat un ziar: „Világ”. (Lumea). Ca să adune capitalul necesar, o singură loje de-a lor a subscris 200.000 coroane, alta 48.000, și cea dintâi a garantat și abonamentul a 1800 de exemplare.

Acum ajungem la subiectul nostru. Cine garantează existența materială a ziarelor românești din Ungaria și Transilvania? Abonații, fără îndoială. Dar sânt atâția cetitori abonați, încât ziarele noastre să nu fie avizate și la abonamente în alte țări, d. ex. în România? Răspunsul hotărât este: nu sânt. Și dovada o avem: ziare de-ale noastre, cari n'au abonați și în România, tânjesc ori nu-s în stare să apară zilnic; iar acelea, cari au, apar în format mare de mai multe pagini. E chestie de negustorie și de reclamă, vor zice mulți. E chestie și de reclamă, deși nu-i numai aceea, zic eu.

Să ne explicăm. Un ziar oarecare ardelen, — oricare! — își trimite în România un agent, care să facă abonamente. Noi cunoaștem situația politică acolo. Îl vor abona cluburile politice, cari au parale în casă, persoanele marcante ale partidelor, poate prefecturile, primăriile etc. etc.

Aceste toate sânt într'un anumit timp liberale, peste câțiva ani conservatoare.

Abonații ziarului vor fi deci odată liberalii dela putere, altădată conservatorii dela putere. Și dacă abonații din România ai unui ziar dela noi sânt foarte mulți, și fiindcă existența unui ziar cu abonați mulți atârână de ei, de bunăvoința lor de a-l mai abona și în anul următor, și după

cunoaștem viața de partid, care dincolo pare a fi o boală istovitoare de vieți, atunci concluziunea este numai aceasta: ziarul nostru cu abonații cei mulți din România își pierde independența, dacă vrea să îi păstreze pe toți; pe liberalii timp de 4 ani până vin la putere conservatorii, pe conservatorii timp de 4 ani, până vin la putere liberalii. Și fiindcă nu se poate ști, când va cădea un partid și când va veni celalalt la putere, rezultă, că ziarul este în dependență și de unii și de ceilalți.

Căci închipuiți-vă de pildă, că un ziar dela noi — unul cu abonați mulți în România și deci în dependență de ei — ar ataca supt regim liberal pe șeful liberalilor, în felul cum o fac ziarele conservatoare din opoziție.

Ce s'ar întâmpla? Toți abonații liberali — se poate zice deci totalitatea abonaților — vor înceta abonamentul și ziarul va trece prin o grea criză până la venirea la guvern a conservatorilor laudați și preamăriți de ziar. Jocul, cum vedeți, ar fi primejdios. Dar cazul arătat nu-i luat din realitate, ci numai imaginat.

Căci, de fapt, ziarele noastre nu au avut curajul — ori să ne exprimăm mai precaut — nu au curajul să supună unei critici obiective, care poate fi deci uneori aspră, actele și faptele partidelor din România, deși toți ceice cunosc puțin viața de acolo, știu, că e mult de criticat. Și astfel sântem siliți să constatăm, că în ziarele ardelenne se pot ceti *numai* laude la adresa cutărei persoane ori cutărui partid — astăzi lauda unui conservator, mâne lauda unui liberal, — dar se ascunde sub

DIN POVEȘTILE CLASICE

Curiosul pedepsit

— Urmare —

Lotario s'a supărat văzându-se prins cu minciuna, și cu rușine și-a mărturisit-o, făgăduind, cu hotărârea de a se ține de-acum de vorbă. Anselmo l-a pus să jure; și ca să-i netezească și mai bine calea, a spus acasă, că niște daraveri grabnice îl silesc să lipsească opt zile trebuind să meargă la o rudă la țară. Plecând, n'a lipsit s'o roage pe nevastă-sa ca, pe tot timpul cât el nu va fi acasă, ea să primească regulat pe prietenul lui; și cu toate împotrivirile femeii, el a stăruit, ca în fiecare zi Lotario să vie a prânzi cu ea și să nu se despartă de ea nici o clipă.

De! vezi ce ticălos smintit! auzi dumneata ce nenorocit vrăjmaș al lui însuși!... De a doua zi chiar după plecarea lui, prietenul Lotario a venit la Camilia; dar n'a mai găsit-o singură. Dedese mai dinainte poruncă uneia dintre slujnicile ei, anume Leonela, să stea cu dânsa în salon. Purtarea de femeie cinstită a Camiliei, pe lângă asta farmecul care ei i-se părea lui acumă din ce în ce mai puternic, hrăneau și sporeau o patimă ce prea târziu și-a înțeles-o Lotario. Nu mai eră chip să și-o stăpânească: cu groază și-a simțit bine nenorocirea, a voit să fugă, dar nu i-a fost cu putință; și, uitându-și de prieteșug,

de cinste, de omenie, a căzut în genunchi dinaintea Camiliei și i-a mărturisit, turburat, pierdut, că el este nebun după ea. Camilia s'a ridicat mândră și aruncând asupra lui o privire plină de despreț, a ieșit de acolo, lăsându-l prăpădit și aiurit.

S'a gândit femeea mult, ce e de făcut. După porunca hotărâtă a lui Anselmo, neputând închide lui Lotario casa, i-a scris chiar în seara aceea un răvaș bărbatului și i l-a trimis cu un om într'adins, așa:

„Increderea ce îmi arăți lăsându-mă singură acasă îmi face mai multă cinste decât mahnire. Dacă însă ai să mai întârzi, atunci te rog dă-mi voie să mă duc la părinții mei până vii să mă iei acasă. Cel puțin la părinții mei o să stau de vorbă cu dânsii despre dragostea mea pentru dumneata și despre mahnirea ce mi-o face îndelungata dumitale lipsă. Despre asta nu pot vorbi cu prietenul pe care mi-ai poruncit să-l primesc în toate zilele: lui îi place să vorbească numai de el însuși. Nepotrivirea aceasta dintre el și mine mă face a crede, că ar trebui să te întorci cât mai de grabă”.

Anselmo n'a mai putut de bucurie când a primit scrisoarea: nu s'a mai îndoit, că Lotario s'a ținut de vorbă, și i-a răspuns femeii, că nu cumva să meargă la părinți, că el se 'ntoarce acasă cât de curând. Acest răspuns, mai ales, că nu pomenea nimic despre cele cuprinse în scrisoarea ei, nu i-a plăcut Camiliei; cu toate astea, ea s'a hotărât să-și aștepte bărbatul, fără

să se plângă și fără să-i mai dea zor, și fiindcă era sigură de cinstea ei, l-a lăsat pe Lotario să vie mereu pe la dânsa.

Prietenul, cu atât mai adânc simțea focul patimii; nu se mai putea stăpâni; a venit și mai des la Camilia; n'a pierdut o zi, un ceas; a întrebuițat toate mijloacele ca să o îmbânzească, să-i atingă inima, să-i insuflă milă măcar.

Lotario era om plăcut, bine crescut și cu purtări foarte frumoase. După stăruințe neobosite, ajutate de nebunia lui Anselmo, care sta mereu la țară, a simțit Lotario că femeea începe să cam șovăie. Atunci și-a îndoit stăruințele; a rugat-o în genunchi, a vărsat lacrimi, s'a tăvălit la picioarele ei, pe care i-le-a atins cu fruntea ca ieșit din minți, și, zi de zi, tot așa, și iar așa... până când...

Auzi! Ar fi crezut, ar fi gândit cineva? Camilia și Lotario! Amândoi erau născuți cinștiți; niciodată vreo dorință vinovată n'ar fi încolțit în sufletele lor curate, dacă nebunia lui Anselmo nu i-ar fi silit zi cu zi să se apropie încet-încet și unul și altul de-o primejdie care trebuia până la urmă să le pună capul.

Anselmo s'a întors dela țară, și a d'întăiu grijă i-a fost să alerge la Lotario. Acesta, ascunzându-și cât a putut mai bine turburarea și rușinea, i-a zis:

— Prietine, poți fi mulțumit: Am întrebuițat toate stăruințele pe lângă nevastă-ta, toate mijloacele pe care le poate însufla patima dra-

vălul unei inteligente tăceri tot ce ar putea fi criticat și osândit.

Voiți dovada? Cetiți „Tribuna“ din cei din urmă patru ani și vă veți convinge, că noi, Ardelenii avem o atitudine prea rece, prea cu mânuși față de viața politică a României. „Tribuna“ are — ori a avut cred — foarte mulți abonați dincolo.

Iar dovada contrară? În perfectă conformitate cu cele spuse de noi mai sus, „Drapelul“ ne dă dovada contrară. Adecă: acest ziar nu are abonați în România, sau are *prea* puțini. Poate fi deci independent. Și într'adevăr a dovedit-o și în atitudinea sa. Căci nici un ziar dela noi nu a urmărit mai cu căldură acțiunea noului partid de dincolo, naționalist-democrat, de cât tocmai „Drapelul“. Articolele — corespondențele — d-lui I. U. Soricu din „Tribuna“ nu le putem socoti aici, fiindcă le scrie un Ardelean, care trăiește dincolo și face politică dincolo; care prin urmare nu mai reprezintă pe Ardeleni; și fiindcă le scrie o anumită persoană, despre care lumea politică din România știe, în care partid de acolo este înscris, ori cu care partid de acolo simpatizează și prin urmare ele intră, cu partea lor referitoare la stările politice din România, în categoria articolelor scrise de opoziționiștii din România.

La rândul lor ziarele din România au absolut aceeași atitudine neutrală față de chestiile noastre politice: ele publică numai articole reci de reportaj ori laude. O excepție face „Neamul Românesc“ al d-lui Iorga, care a luat parte la discuția stărilor politice din Bucovina și a celor din Ardeal.

Starea aceasta de lucruri în presa națională românească, menită a conlucra în rândurile cele dintâi la unitatea culturii noastre, este cu totul nefirească. Cauzele sunt două: Noi nu-i cunoaștem pe frații noștri din România și ei nu ne cunosc pe noi, decât sub raportul literaturii poetice. Și aceasta este cauza celeilalte cauze: interesul reciproc nu se dă pe față, decât la ocazii sărbătorești, când e vorba să se satisfacă unei cerințe de bonton, să faci a-

decă act de prezență. Ignoranță, deci, și lipsă de interes! Dar unde stăpânesc acestea, se mai poate ajunge la *desăvârșirea* unității culturale a unui neam împărțit în mai multe state? Ce pretindem deci? Pretindem, ca presa noastră ardeleană să discute la loc de frunte chestiuni, cari agită opinia publică și partidele politice din România, ca și când și noi am fi cetățeni ai aceluși stat — independenți de formațiunile politice de acolo, și mai pretindem, ca presa românească din România — amestecul ziarelor ovreiești îl respingem! — să discute chestiuni de-ale noastre cu același interes, cu care scriu despre politica externă ori internă a României deci, ca și când ar fi cetățeni ai statului ungar.

Desvoltarea interesului reciproc până la acest grad, dar numai dacă a ajuns la acest grad, ar fi un nou element, care ar contribui la o adevărată unitate culturală a tuturor Românilor.

Dovada o va servi scriitorul acestor rânduri: Când eram încă în gimnaziu, interesul pentru viața politică și culturală a României era atât de mare, încât știam numele tuturor miniștrilor din cabinetul român, dar în același timp nu cunoștiam decât numele ministrului președinte și al ministrului de culte ungar, cu toate, că eram un „cetățean al Ungariei“.

Chiar astăzi, după ce împrejurări potrivite mi-au ajutat să-mi câștig și să-mi asigur o cultură românească, deși trăiesc în Ungaria, totuși nu cunosc numele miniștrilor cu obscure portofoliuri. Iar portofoliuri obscure sunt pentru mine toate, afară de ale miniștrilor de culte și de interne, cari prin atrocitățile lor ar atrage atențiunea și a unui Chinez, care trăiește în Ungaria, nu numai a unui Român. Și viața mea, ce se nutrește din astfel de gânduri și sentimente, nu este oare o clasică satirizare a utopiei intitulată „stat maghiar unitar“?

Și s-ar putea imagina o unitate culturală a tuturor Românilor mai desăvârșită decât atunci, când viața tuturor Românilor, cetățeni ungari, ar fi ca viața mea? Ceeace nu vrea să zică însă, că nu ar

exista și alți mulți Români, cetățeni ungari, cari duc o viață ca mine. Ar fi și trist să nu fie mulți.

Concluzia logică ar fi: Dacă țântim la unitate culturală desăvârșită, presa ardeleană are datoria să ridice chestiunile privitoare și la viața politică a României în planul întâi și să reducă proporțiile, în cari tratează prea adeseori chestiuni, cari pot interesa numai pe Maghiari.

Această tactică ziaristică ar putea avea urmări bune, numai dacă vom face și următoarea restricțiune: numai Românii cari trăiesc în România vor putea scrie în ziarele de acolo despre stările de aici, și numai Românii din Ungaria, cari trăiesc în Ungaria vor putea scrie în ziarele de aici despre viața politică de acolo!

Numai așa scriitorii ar păstra obiectivitate în discuție; numai așa s'ar putea lipsi de ofensele și înjuriile la adresa persoanelor nesimpatizate; numai așa presa ar dovedi, că este conștientă de înalta ei chemare.

Este vorba acum, dacă opinia publică din România e convinsă de marele folos ce ar urma pentru toți Românii din noua atitudine, ce-ar lua-o în chestiile politice presa românească din amândouă statele? Dacă partidele politice din România ar suferi critica cea mai aspră a acțiunilor, a programelor, a mijloacelor lor de luptă? Dacă stăpânește și acolo concepția, că unitatea culturală a noastră se va putea desăvârși mai ușor, dacă pe lângă literatura, care formează obiectul unui interes comun, vom așeza în planul întâi și politica românească, ca un nou element al interesului comun al tuturor Românilor? Se va recunoaște în România adevărul și folosul acestei noi concepțiuni a datoriei și scopurile presei românești?

Dacă da, atunci Românii din România vor rămânea abonații constanți ai ziarelor ardeleni, a căror existență n'ar mai atârna de colorarea politică a abonaților. Oare intelectualii Români de pretutindeni vor putea da dovada maturității lor politice, asigurând independența presei românești ardeleni?

gostii, înzadar: întâiu s'a mâniat; pe urmă, și-a bătut joc de mine. De alte amănunte, nu mai mă 'ntreba; căci m'ai umili degeaba. Poftim, ia-ți diamantele 'napoi, și bucură-te 'n liniște de fericirea că ai de nevastă pe cea mai credincioasă femeie din lume.

Anselmo, încântat de vorbele acestea, l-a îmbrățișat cu multă căldură pe bunul, pe cinstitul și credinciosul său prietin, care-i făcuse o așa de mare îndatorire... și i-a mai adăogat:

— Da! decât, te rog, dragă Lotario, te rog foarte mult să vii pe la mine ca și când nu eram acasă; să-i arăți nevastă-mii că tot ții la dânsa, să oftezi, să vază că tot o iubești, și să faci că te ferești de mine. Eu te ajut la asta cum nu-ți poți închipui; căci înțelegi tu că ea nu trebuie să bănuiască de loc că a fost înțelegere între noi.

Lotario, aplecându-și ochii, a răspuns că fi-rește așa va face.

A trecut câțeva vreme așa: fericții îndrăgostiți n'aveau nevoie de multă șiretenie ca să înșele pe soțul care le înlesnea fericirea. Camilia, vinovata Camilia, fusese silită să-și descopere taina tinerei Leonela, una din slujnicile ei la care ținea ea mai mult. Până la o vreme, Leonela fusese față foarte cuminte; dar văzând ce face stăpână-sa, i-a dat și ei drăcii prin cap: și-a găsit și ea un drăguț; și de-acu, fiindcă o avea la mână pe Camilia, a îndrăznit să-și aducă noaptea drăguțul în casă. Stăpâna a aflat de asta, dar a fost nevoită să rabde obrăznicia slujniciei.

Simțea ea bine că, după vina ei, nu mai avea drept a cere nici slugilor s'o mai cinstească, că trebuia să fie și ea tănuitoarea slujniciei, cum și aceasta îi era ei.

Lotario nu știa nimica de încurcăturile Leonela. Odată, când aștepta să se crepe de ziuă pe dinaintea caselor lui Anselmo, vede coborînd un om de pe o fereastră dela odaile Camiliei. Numai decât a turbat; a gândit că-i alt drăguț al femeii, că ea îl înșală și pe el cum a 'nșelat cu el și pe bărbat: s'a luat repede după omul acela, dar, la o cotitură, l-a pierdut din vedere. A rămas nenorocitul Lotario în drum, cu mințea rătăcită; și, ce să facă? S'a dus îndată la Anselmo, l-a sculat din somn, și i-a spus gîfîind pe nerăsuflăte:

— Prietine, de multă vreme îți ascund o taină grozavă. Camilia nu mai e Camilia: slăbiciunea ei n'a putut înfrunta îndelunga încercare la care am supus-o; mi-a făgăduit să mă primească în taină cum vei mai pleca de acasă. Fă-te că pleci undeva, întoarce-te binișor și te ascunde: vei vedea cu ochii vina ei și pe urmă... pedepsește-o cum crezi de cuviință!

Anselmo a 'ngălbenit, a 'nceput să tremure și i-a răspuns cu glasul inecat că așa are să facă; pe urmă a început să plîngă ca un nenorocit și, fără să facă vre-o muștrare prietinelui, l-a rugat să-l lase singur.

Lotario îndată s'a căit de ce făcuse; dragostea biruise necazul. L-a apucat desnădejdea că dedese pe mâna soțului înșelat sarcina răs-

bunării, în loc să-și răsbune el însuși, într'un alt chip poate mai puțin crud; și n'a găsit altă îndreptare la greșala lui decât să-i dea de știre în grabă Camiliei: i-a scris făcându-i amare muștrări că l-a înșelat și pe el și arătându-i ce primejdie o amenință fără întârziere.

Leonela i-a adus răspunsul, și i-a arătat cu dovezi netăgăduite că omul care se dedese jos pe fereastră era drăguțul ei, nu al stăpânii. Fără multă greutate a înțeles Lotario ce mare greșală făcuse descoperindu-și bărbatului taina...

— Liniștește-te, i-a zis Leonela, o să scăpăm ușor din încurcătura asta: numai atâta trebuie să faci dumneata, să m'aștepți gata până viu eu să te iau.

În vremea asta, nenorocitul Anselmo îi spusese nevastei că iar e silit să plece de-acasă pe mai multe zile, și, făcându-se că pornește, s'a 'ntors de furis din drum și s'a ascuns într'o cămăruță, alături de odaia Camiliei. Femea, știindu-l acolo, se plimba de colo până colo prin odaia ei, se făcea că e smăcinată pînă 'n fundul sufletului, se oprea pe loc, ofta vorba singură; pe urmă iar, de colo pînă cola Anselmo d'abia își ținea răsuflarea urmărindui cele mai mici mișcări... De-odată, femeia chiami cu glasul tremurând pe Leonela și-i zice:

— Du-te de-mi adu pumnalul bărbatului meu.

— Pumnalul?... Doamne sfinte! ce vrei să faci cu pumnalul, stăpână?

Rămășițele pământesti ale defunctului se vor îngropa probabil Miercuri. Se prevede o înmormântare, cum nu s'a mai pomenit pe plaiurile Ungariei. Tăranii știu să-i dea cinstea de pe urmă „regelui lor“.

Cor.

Pacea cu naționalitățile. Ziarul „Világ“, organul sociologului ungar Jászi Oszkár, cunoscut ca un adversar al șovinismului maghiar, publică de astă-dată un articol nedrept, inspirat de șovinism, în chestiunea naționalităților din Ungaria. Articolul e semnat: „Un fost deputat“.

Autorul articolului spune, că Ungarii nu trebuie să recunoască nici-odată că Ungaria este un stat poliglot, ci să mențină ideea că este un stat național. Nici odată Ungurii nu trebuie să îngăduie ca limba oficială să fie vre-o alta decât cea maghiară, nici chiar în județele în cari Români, Slovaci sau Sârbii ar forma majoritatea. Limba administrativă, limba înaintea instanțelor judecătorești trebuie să fie cea maghiară.

Ca să documenteze că Ungurii au dreptate când refuză naționalităților dreptul de a fi administrate în limba lor, autorul articolului compară Ungaria cu Statele-Unite, spunând că imigrații de acolo n'au drepturi speciale și trebuie să învețe limba engleză, căci aceea este singura limbă oficială. Autorul articolului uită însă că Statele-Unite este un stat național, și nu unul poliglot, cu elemente autochtone, nemaghiare, ca Ungaria.

*

Pelerinagiul soc. „Carpați“ la mănăstirea Dealului. După cum se știe, pe Duminecă a fost organizat, de către societatea naționalistă „Carpați“ un pelerinagiul la mănăstirea Dealului pentru comemorarea zilei de 3 Mai 1848.

În acest scop, cu trenul de 10 dimineața, au sosit Duminecă în localitate un număr de peste 400 persoane, membri ai soc. „Carpați“, soc. „Înainte“, Liga culturală secția București și Liga culturală din Pitești.

Printre cei sosiți au fost și câteva persoane din Ardeal.

Un însemnat număr de cetățeni, în frunte cu prefectul județului Baranga, primarul Gonzalv Ionescu, revizorul școlar Teodoriu, polițai Ștefu și toate notabilitățile orașului, au întâmpinat în gară pe excursioniști.

La intrarea trenului în stație, publicul de pe peron a izbucnit în urale, iar muzica militară a intonat „Deșteaptă-te Române“.

Primarul orașului d. G. Ionescu a urât excursioniștilor bună-venire, arătând pe scurt importanța istorică a orașului Târgoviște.

D. I. Tetzu, președintele soc. „Carpați“, a răspuns mulțumind primarului și cetățenilor de primirea ce le-au făcut.

Dela gară, formându-se un cortegiu impozant, au pornit spre oraș, în sunetul unui marș militar.

Cortegul, în trecerea pe bulevardul Carol I, s'a oprit la bustul lui Eliade Rădulescu, unde au ținut cuvântări profesorul Mihăileanu din Pitești și d. Polichroniade.

Cortegul înaintând spre oraș, a parcurs str. Libertății și s'a îndreptat spre mănăstirea Dealului, unde a ajuns la orele 11.30.

Aici s'a oficiat un parastas pentru eroii naționali dela 1848, după care preotul iconom T. Manea a rostit o cuvântare.

A răspuns d. Istrate din partea societății „Carpați“.

La ora 12.30 slujba religioasă terminându-se s'a vizitat biserica mănăstirii, unde se găsesc depuse craniile lui Mihai Viteazul și Radu cel mare.

Apoi într'o livadă de lângă mănăstire, a avut loc o masă comună, în timpul căreia au ținut cuvântări preotul Simu din Abrud, profesorul Baboianu Droe și alții.

După masă, cu toții au întins o horă, în sunetul muzicii militare.

La orele 4 s'au înapoiat în oraș, unde au vizitat monumentele istorice, iar cu trenul de 5.30 parte dintre excursioniști au părăsit orașul, iar cei mai mulți au rămas aici.

Seara s'a dat un banchet în onoarea excursioniștilor.

Luni excursioniștii au vizitat împrejurimile orașului și fabrica de țesături dela Brănești.

*

Dela comisiunea administrativă a comitatului Torontal. Din Becichereculmare ni-se scriu următoarele: Luni, 15 Maiu n. comisiunea administrativă a comitatului Torontal și-a ținut adunarea generală ordinară de primăvară sub prezența prefectului Ludovic Dellimanici. În ședința aceasta a fost desbătută și chestia alegerii de notar din Cenadul-sârbesc. Se știe, că nou alesul notar a fost acuzat, că a corupt alegătorii cu 10.000 cor. pentru ca să fie ales. Adunarea generală a nimicit alegerea aceasta de notar și deoarece se bănuște, că într'adevăr acuza contra notarului ar fi bazată, a fost transpusă judecătoriei.

*

Un nou partid politic în Austria. Tendințele separatiste ale Maghiarilor, sprijinite când pe ascuns, când mai pe față de înșeș guvernele ungare ale Majestății Sale, au produs cu încetul în Austria convingerea, că ar fi timpul suprem de a se concentra acolo toți aceia, cari în aceste tendințe văd primejduirea chiar a existenței imperiului habsburgic. Curentul acesta centralistic se întărește din an în an în Austria și acum din prilejul nouilor alegeri parlamentare s'a format chiar un nou partid politic, care a înscris în programul său următoarele pretenziuni: *o constituție comună pentru monarhia întreagă, întărirea unității armatei comune, unitatea economică deplină a imperiului, împăcarea națională și socială a tuturor popoarelor imperiului și reforma sănătoasă a finanțelor imperiului.* Capii acestui partid sunt: contele Alfons Mensdorff-Ponilly, contele Henric Degenfeld-Schönburg, Baronul Carol de Tenffestein, Paul Siebertz șef-redactorul ziarului „Vaterland“ (organul predilect al moștenitorului de tron), dr. Carol cavalier de Jäger și alții.

Organul de publicitate al noului partid este revista săptămânală: „Die Freistatt“ sub conducerea lui Th. Bayer și în editura baronului Frederic de Vogelsang. Adresa redacției este: Wien, XIX/1. Rudolfiner-gasse nr. 8.

Parlamentul ungar

Ședința Camerei.

— Dela corespondentul nostru. —

Budapesta, 16 Maiu.

Ședința se începe la orele 10¹/₄ a. m.

Prezidează Albert Berzeviczy.

După verificarea protocolului ședinței trecute președintele raportează Camerei despre asasinarea deputatului Andrei L. Achim. Propune, ca moartea neașteptată a lui Achim să fie înregistrată în protocolul de ședințe al Camerei. Totodată cere împuternicirea Camerei pentru ordonarea unei alegeri. Camera primește propunerile președintelui.

Budgetul ministerului de comerț.

Arpad Hegyi, kossuthist: În numele partidului kossuthist declară, că nu primește budgetul. Politica de comerț a actualului guvern foarte puțin diferă de aceeaș politică a fostului guvern. Crede necesară înființarea unei academii de comunicațiune. Ministrul în fiecare an are datoria să raporteze Camerei despre dezvoltarea industriei. În privința aceasta ministrul nu și-a împlinit datoria. Vorbește despre lefurile ampoiașilor dela poștă. Roagă pe ministrul, să sprijinească cu iubire chestia aceasta.

Prezintă un proiect de rezoluțiune, în care cere, ca Camera să îndrume pe ministru, ca ace-

sta să se ocupe mai cu multă bunăvoință cu soarta manuoatoarelor dela poștă.

Laurențiu Radicevici, croat: Arată, că politica căilor ferate și de comunicațiune nu ține seamă de interesele Croației, drept aceea dorește, ca politica căilor ferate și de comunicațiune să dea mai multă atențiune la exigențele economice ale Croației, ca țara să-și primească legăturile căilor ferate, pe cari interesele ei le pretind urgent.

CORRESPONDENȚE

DIN AUSTRIA

HAOS IN MIȘCAREA ELECTORALĂ DIN AUSTRIA

Mișcarea electorală din Austria devine din zi în zi tot mai aprinsă și în măsurile ce cresc valorile acestei mișcări, crește și haosul între diferitele naționalități.

Mai ales în Viena s'au ivit în timpul din urmă mai mulți candidați de ai meseriașilor, cari luptă cu sorți de izbândă în mai multe cercuri de ale Vienei, cari stau pe baze politico-economice.

În apelurile acestor partide se poate citi o critică aspră la adresa parlamentului disolvat, ca acestea: „Cine plânge după primul parlament popular?“

— „Nimeni!“

— „Căci ce a prestat primul parlament popular?“

— „Nimic, ori atât cât nimic!“

— „Și pentru ce? Cine poartă vina incapacității sale?“

— „Nu numai frecările detestabile dintre naționalități, nu numai lipsa unui regulament de cameră sănătos, nu numai sistemele rele de guvernare de până aici, ci mai ales interesele personale ale unora, venalitatea unor partide cu influință, cari se compuneau din deputați corupți și lacomi de bani, cari iarăș erau unelte oarbe în mâinile altor persoane cu influință în sus“.

În chipul acesta speranțele viitorului parlament devin tot mai mici în masele largi ale poporului.

Mai interesant este, că Gheorghe Schönerer, șeful radicalilor, al celui mai nefalsificat partid german, i-a poziție contra tuturor celorlalte partide, pune contracandidați în toate cercurile iar pentru balotage provoacă pe aderenții săi să abstea ori total dela votizare, ori să dea ședule albe.

Germanii liberali se luptă între sine întocmai așa, ca social-democrații și social-creștinii.

Conservatorii se despart de social-creștinii și anunță în revista „Freistatt“, că pe toamnă înființează un adevărat partid conservativ, mă departe fostul deputat dr. Heiligen a intrat din nou în politică și înrolează sub steagul său pe toți industriașii mici și nemulțumiți. Muncitorii germani, cari sunt nemulțumiți cu conducerea partidului social-democrat, s'au constituit separat sub numirea de „partid german al muncitorilor“, iar Cehii și-au pus candidați în toate cercurile din Viena.

Aici e de neînsemnat, că Cehii din Viena luptă contra dreptului public al fraților din Boemia și sunt aderenții autonomiei naționale.

În Galiția aceasta deviză joacă de altcun un rol important.

Polonii din Galiția se pot compara în anumite privințe cu Maghiarii șovinști și luptă din toate puterile pentru autonomia națională. Partidele slovene și italiene se luptă numai într'un cerc într'olaltă, dar cu atât mai înverșunată luptă se dă între Italianii și social-democrații. După constelațiunile de până acum Italianilor le va rămânea în litoral numai 2 cercuri, pe când în trecut aveau trei.

În Istria se lucră pentru un pact între social-creștinii și Italianii liberali pentru a asigura trei cercuri Italianilor contra Croaților.

În Pola se va da o luptă strașnică între Croați și Italiani. Croații se luptă și aici ca în toate locurile contra dualismului propagând o multă căldură trialismul. Luând toate în considerare, lupta electorală din Austria ne prezintă icoana unui haos, care va dispărea numai în ziua alegerilor.

Correspondent.

Litere — Arte — Științe

PASTEL

Lunca toată e în flori
Și'n raze de soare,
Sună cobze și viori —
Azi e sărbătoare.
Satul fierbe de-alintări
Și de voie bună,
Sub arini blânde cântări
Picură din strună.

Pe poteci copilele
Trec la joc gătite;
Frumoase ca zinele
Și îmbobocite,
Iar în urma lor horind
Tropotind cu pașii,
Vin feciorii toți în rând,
Vin cu ceterașii.

Și cum trec din sat în jos
De prin porți, fereste,
Se ivesc în port frumos,
Fete și neveste.
Li urmează'n dalb alai
Și pe îndelete
Cu cununi de flori de Mai
Și cu flori în plete.

Numai jata diacului,
Șade la oglindă,
Floarea rosă-a macului
Vrea în păr să-și prindă.
Și găteți și-a pus cu zor,
Tuturor să placă...
O frământă-un tainic dor,
Alta să n'o 'ntreacă.

E gătită-acum și ea,
Ce mândrețe frate...
Nu mă mir că pentru ea
Satu 'ntreg se zbate.
Se strecoară pe furiș
Rosă ca o fragă,
Ea cea mai frumoasă, zis,
Și ea la toți mai dragă.

Pe un deal un ciobănel
Dornic jos privește...
Cum ar framânta și el
Sârba ce pornește!

Bistrița.

Emil A. Chiffa.

Dela Dunăre împrejurul peninsulei Balcanice prin Italia la Dunăre

Constantinopolul

Aspectul. Viața pe stradă.

Drumul nostru până la debarcaderul din Galata e un drum de câteva clipe. Lăsăm pe țărmul european — să-și oglindească în valuri zidurile pustii — palatul împărătesc, pe care Alah l-a pedepsit cu foc — pe semne fiindcă fusese prefăcut în parlament...

Lăsăm șirul nesfârșit de Botschaft-uri și agenții europene, între cari și aceia de navigație a României.

Pe malul asiatic, Scutari rămâne în bătaia iute a razelor de soare, cu clădirile lui îngrămădite, albe une-ori, alte-ori de o culoare pământie. Aici nu e nimic european. Tot ceiace îți vorbește de capitala politică, culturală și istorică a Turciei, se găsește în vechiul Bizanț, în Galata și Pera.

Scutari pare o orientală din basme, care, geloasă de podoabele surorii europenizate din față, o singură clipă nu încetează de a se privi în apele Bosforului.

Alăturându-se tot mai mult țărmului european, „România“ o taie spre *Cornul de aur*, strecurându-se printre spuza de bărci, luntri și vapoare, ce furnică în rada portului. Urletele, asurzitoare și amestecate, ale sirenelor fără număr bat toate depărtările și-ți fac impresia unui oraș de fabrici ce plutesc pe apă. Printre valuri prind a se desluși în dreapta și în stânga, zidurile răsturnate ale celui-lalt Bizanț... Ca într'o panoramă, se așterne înaintea ochilor toată bogăția de frumuseți pitorești, pe cari le dau clădirile Galatei în amfiteatrul coastei europene. Și iată, „România“ prinde a se răsuci în loc, speriată, parcă, de sgomotele de pe cheiu. Pe linia lungă a lui stau înșiruite vapoare uriașe, nepăsătoare, după atâta drum, la bătaia undelor din acest adăpost... Lăzi grele și saci, aruncați unul peste altul, amorțiți de drumul lung, trec punțile, cocoțați pe spinările încovoiate ale Turcilor subțirei, rupți și arși de soare...

Ca o singură gură, larg deschisă de foame, ne examinează cu deamăruntul sutele de ochi ai hamalilor de pe cheiul tot mai apropiat. Nu s'ar putea un inventar mai amănunțit al bagajelor noastre...

E atâta sete în aceste priviri de o mobilitate fără seamăn, că dacă cercezezi cinstit, găsești în adâncul fiecărei perechi de ochi încă trei-patru!

Se lasă scara, se aruncă puntea — și o luptă, în toată regula, se încinge între cei doi poliști și mulțimea hamalilor, cari dau năvală. Acești din urmă, înghesuți ca sardelele la intrarea punții nu se apără de ghionturile și îmbrâncelile desperate ale reprezentanților ordinei: ei *năzuiesc* spre bagaje... și numai ei știu cu câtă sete le-au așteptat, bucată cu bucată, mai bine de un sfert de ceas, să se alăture la țărm!

Ca o vită ce nu cunoaște murmurul și rabdă în tăcere durerea, cade câte unul repezit cu putere înapoi — iar pe față-i nu se poate citi decât durerea că n'a putut străbate...

Coborim în grabă ca să putem culege cât mai mult din capitala Turciei în cele 4 ceasuri pe cari ni le acorda România.

Timpul e frumos. Nori albi și ușori călătoresc singuratici în voie, fără țintă pe deasupra cupolelor și minaretelor, cari se ridică mult deasupra teraselor ori coperișurilor mărunte de olane.

Constantinopolul e tot mai puțin pitoresc cu cât înaintez pe străzile lui. Trecem *Cornul de aur* pe noul pod de vase, în vechea așezare a capitalei turcești și a celei române. Clădiri cu 1-3 etaje sunt îngrămădite una într'alta dealungul unor străzi înguste și murdare. Balcoane bineșor ieșite în stradă aduc firmele până la nasul trecătorului. Spiritul de reclamă e dus la exces: cafeaua și birtul murdar ca și prăvălia de orice soi uși au toată marfa expusă la stradă. Legături mari de praz își atârnă afară măturile lungi de foi. Până și dantiștii atârnă de câte un zid falci întregi cu tot felul de măsele. Din pricina îngrămădirii locuințelor, și a murdăriei, poate, în Constantinopol aproape că nu întâlnești verdeață. Drept compensare balcoanele și terasele sunt încărcate de vase cu flori. Tot aici se expune spre svântare și aerisire toată rufăria capitalei, începând cu fașa copilului și sfârșind cu ciorapii șefului autocrat al familiei. Tramvace, toate cu cai, par a nu se grăbi niciodată ca și trăsurile, — toate cu un cal — cari, cu foarte mult răgaz, străbat, urcând uneori, străzile strâmte și murdare. Spre culmea ironiei, trebuie să recunoști că măgarii sunt mai sprinteni decât caii și cățarii, răspunzând prin opinteli nervoase la îndemmurile speciale ale „conductorului“. Gama capricioasă a glasului lor, coborând dela sunete înalte asemenea scârțâitului uscat al roților neunse, până la basul profund — le anunță prezența la fiecare pas.

O caracteristică a Constantinoplei, acum un an doi, era mulțimea mare a cânilor pe străzi. Caracteristica lui principală, azi, e lipsa complectă a cânilor. Cu toată osteneala ce mi-am dat, n'am putut zări unul. Numai murdăria tradițională mai persistă, cu toate că se zice că nici ea nu se

găsește în condiții de prosperare de când cu regimul constituțional. Totuși pe cele mai multe străzi grămăjuile de gunoi așteaptă până ce se fac gramezi.

Romulus Cioflec.

Cărți și reviste.

Un tratat de igienă de valoare a apărut de curând în inst. tipografic „A. Mușeșianu“ din Brașov, datorit distinsului medic-colonel în retragere *dr. Ioan Popp*. Broșura cuprinde cinci articole, în cari d. Popp se ocupă de cele mai de seamă chestiuni de actualitate din domeniul igienei, într'un mod așa de interesant, încât ține legată atențiunea cetitorului până la sfârșit.

„Alcoolul și sistemul nervos“, „Arterioscleroza (Morbul bătrânețelor)“, „Ceva despre morburile infecțioase ale copiilor, din punct de vedere igienic“, „O reformă a traiului nostru“ și „Lupta în contra morburilor sifilitice“, tot atâtea subiecte de interes vital, cari au darul de a lămuri multe greșeli comise până acum, din partea celor ce neînțelegând rostul unor medicamente în zelul lor de a ajuta, contribuiau la ruina fizicului bolnav lipsit de ajutor medical rațional.

INFORMAȚIUNI

Arad, 2 Maiu v. 1911.

De-ale noastre.

Convocare. On. membri ai *despățământului Dej al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român* sunt rugați a se prezenta la **adunarea generală cercuală**, ce se va ținea în Dej la *21 Maiu st. n. 1911*, ora 11 $\frac{1}{2}$ s. m. în localul școlii române gr. cat. cu următorul program:

1. Deschiderea adunării prin directorul despățământului.
2. Alegerea unei comisii pentru verificarea procesului verbal.
3. Raportul comitetului.
4. Raportul casierului.
5. Alegerea unei comisii pentru cenzurarea ambelor rapoarte.
6. Relatarea comisiei cenzurătoare.
7. Alegerea directorului și a comitetului pe un period de 3 ani.
8. Eventuale propuneri.
9. Închiderea adunării.

Dej, la 12 Maiu, 1911.

Dr. T. Mihali, director. Dr. Ioan Cherecheș, notar.

Școala din Corveșteni-Vulcan. Suntem informați, că edificarea școlii din *Corveșteni-Vulcan*, pentru care s'au început lucrările cu atâta zel din partea conducătorilor ei, va suferi amănare în lipsa unui împrumut cu condiții favorabile, prin care s-ar putea ajuta comuna bisericească.

Cărți potrivite pentru premii școlare se capătă la librăria diecezană din Arad. La cerere trimite catalog gratis.

D. Negroponte, marele proprietar din România, care a dăruit pentru zidirea bisericii române din Budapesta suma de 1500 coroane, și care a promis a da și pe viitor concursul său în scopul buneii întrețineri și dezvoltării interne a bisericii, — cu mult mai curând, a și donat încă 500 coroane pentru necesarele interne ale sfintei biserici.

Din patrie.

Carol Francisc Iosif la serbările de încoronare din Anglia. Din Viena ni-se anunță, că la serbările de încoronare din Anglia M. Sa Împăratul va fi reprezentat prin arhiducele *Carol Francisc Iosif*. Arhiducele va fi însoțit de prințul *Lobkovitz*, președintele camerei arhiducești, de contele *Paul Eszterházy* șeful de secție al ministerului comun de externe, de prințul *Schönburg*, precum și de deputațiunea ofițerilor dela regimentul campestru 12 de obuze, care poartă numele regelui englez.

Princesă bavareză în Budapesta. Princesa bavareză Elisabeta, măritată conte Seefried a sosit Sâmbătă la ora 7 și 10 m. la Budapesta, pentru a vizita pe sora-sa arhiducesa Augusta.

Contesa de Seefried va petrece mai multe zile în capitala Ungariei. Ieri a asistat în societatea arhiducelui Iosif și a familiei acestuia la alergările pentru premiul regesc.

Bancnote falsificate. Sofragiul Ioan Behel din Hodmezövásárhely, s'a dus în Capitală. Așa, prin Vásárhely se lăuda către prietini și către proprietarul ospătării unde era aplicat, că pe când umbra prin Budapesta, încvartirat fiind într'un hotel de mâna întâiu, cu o ocaziune a aflat mai mult hârtii de câte o mie.

Sărac cum este însă nu îndrăznește să schimbe banii de frică, că i-se va întâmpla ceva. Într'aceea îmbiase însă pe proprietar să le rescumpere cu jumătate de preț. Omul precaut cum era nu s'a dat înșelat.

Așa, că în urma eșecului din Hodmezövásárhely, sofragiul Behel s'a rentors în orașul tuturor excrocheriilor, în Budapesta.

Intrase la ospătarul Iosif Ham, oferindu-i și lui hârtiile cu preț pe jumătate. Din nenorocire convorbirea a ascultat-o un agent secret, care fără multă esitare, obicinuit cu asemenea figuri dubioase, l-a dus la poliție pe Behel. La poliție, făcându-i perchiziție, i-au aflat hârtiile de câte o mie, cari toate erau falsificate cu precizie uimitoare.

S'a dovedit, că d. Behel, nu e novice în arta excrocheriei. A suferit deja într'un rând pentru diferite tertipuri, temniță de patru ani și jumătate.

L-au arestat.

Dela frați

Parada de 10 Maiu în București. Ziua de 10 Maiu, va fi sărbătorită anul acesta cu o deosebită solemnitate, întrucât va avea loc sfințirea și baterea țintelor drapelilor destinate noilor regimente create în armata română.

Se știe, că prin budgetul actual se prevede crearea a patru regimente de infanterie, două regimente de artilerie, având fiecare secția sa de obuziere și patru batalioane de pioneri.

Toate aceste noi regimente vor trimite drapelurile lor și gardele de onoare respective în Capitală în seara de 8 Maiu.

A doua zi la orele 11 dimineața gărzi de onoare, cu muzica în frunte, vor porni dela arsenalul armatei la palatul regal, unde noile drapele vor fi depuse până la orele 5 seara.

Regele va procede, cu mare solemnitate la baterea țintelor.

Sfințirea va avea loc în ziua de 10 Maiu la catedrala Mitropoliei.

În vederea serbărilor, cari vor avea loc în ziua de 10 Maiu, primăria a dispus să se ia toate preparativele necesare.

În primul rând s'a dispus începerea construirii noilor tribune pe bulevardul Academiei, unde va avea loc defilarea.

Iminente măceluri antisemite în Basarabia. Din Iași se anunță următoarele: persoane sosite din Basarabia vestesc că situația în cele mai multe orașe și târgușoare de acolo este gravă fiind teamă că în curând vor izbucni turburări antisemite. Populația evreiască, alarmată, a trimis delegații de fruntași la guvernatorul Basarabiei, implorându-l să ia măsuri pentru paza vieții și avutului lor.

În diferite localități s'au răspândit în păturile de jos ale poporului manifeste provocatoare prin cari se arată că Evreii comit omoruri rituale și că tot ei sunt cauza sărăciei claselor muncitoare rusești.

Aceste manifeste sunt opera cluburilor „Adevăraților ruși”, cari, după cum se știe, au provocat măcelurile antisemite din anii trecuți.

Populația evreiască la rândul ei, și în special tineretul, având concursul intelectualilor ruși și al socialiștilor, se organizează în ligă de apărare cu scopul de a răspunde cu violențe în cazul unor atacuri.

Groznică nenorocire de pe linia Severin—Craiova Intre stațiile Răcari și Coțofeni, la klm. 274, s'a întâmplat Duminecă, la ora 1 d. a. o mare nenorocire:

Șase țărani din Coțofeni se duceau acasă într'o căruță și voind să treacă linia ferată, au fost surprinși de trenul fulger O. care venea dela T.-Severin spre Craiova.

Căruța a fost sfărâmată, cinci săteni tăiați de tren și numai unul din ei a scăpat teafăr ca prin minune, fiind asvârlit dincolo de terasamentul liniei.

Din cei 5 răniți, trei fiind în stare mai gravă au fost aduși la spitalul central de aci, unde se află în agonie.

„Societatea Istorică Română”, prin președintele său, d. E. Kretzulescu, a luat inițiativa constituirii unui comitet româno-italian, ca răspuns la înființarea comitetului italo-român din Roma, în vederea strângerii relațiilor culturale și economice dintre cele două țări surori.

Pentru aceasta, comitetul societății e convocat pentru mâine, într'o ședință extraordinară spre a se consfătuși asupra acestei chestiuni și a se întocmi lista persoanelor marcante streine de societate, cari urmează a fi invitate la o ședință viitoare, când se va constitui comitetul româno-italian.

Pațania unui mire în drumul de acasă la biserică. Din București vine știrea, că un cortegiu nupțial se îndrepta Duminecă după amiazi spre biserică.

Ea, cu privirea sfioasă în jos; el, în calmea fericirii, pășea tanțos alături de aleasa inimii sale. Mare bucurie și pe nașii cu lumânările aprinse în mâni și pe domnișoarele de onoare încărcate cu niște buchete monstre de flori.

Dar, nenorocire! La trecerea din Calea Moșilor în calea Calomfirescu, o femeie cu copii mici ținându-se de poalele ei, aține calea mirilor. Apoi, fără nici o altă explicație, se năpustește asupra tânărului, îi turtește pălăria, îi smulge gulerul și cravata dela gât, — gratificându-l pe deasupra cu câteva sgărieturi pe față.

Intervenind trecătorii și poliția, — cortegiul în loc să-și continue drumul spre biserică, a fost abătut la circ. 3.

Aci s'a stabilit, că agresoarea trăise în concubinaj cu mirele, dela care avea cei patru copii.

Indignată, c'a fost părăsită, s'a hotărât să se răzbune, — și a ales pentru aceasta tocmai ziua cununiei religioase.

Sosirea în București a unei misiuni belgiene. În cursul săptămânei acesteia va sosi în București prin Constanța misiunea belgiană, compusă din 30 persoane mari comercianți și industriași.

Scopul acestei vizite va fi studiarea industriei și comerțului României și strângerea relațiilor comerciale și industriale cu Belgia.

Misiunea belgiană va vizita mai multe orașe ale României, printre cari Ploești, Brăila și Galați, unde vor ține conferințe.

Această misiune va alcătui un mic muzeu provizoriu de mostre, unde publicul își va putea da seamă de progresele făcute de Belgieni în ramura industriei.

Această misiune va pleca apoi în Rusia, Bulgaria, Serbia și Ungaria.

Desvălirea statuei lui Eminescu. Din Galați se anunță, că comitetul pentru ridicarea statuei lui M. Eminescu a hotărât ca desvelirea să se facă la sfârșitul lui Septembrie.

Festivitatea va fi prezidată de d. ministru *C. Arion*.

Vor fi invitați toți scriitorii din România și toate societățile culturale.

Groznică explozie din gara Dealul Spirei. Duminecă noaptea, pe la ora 1 și jum., pe când un convoiu de 15 vagoane pline cu artificii și explozibile urma să plece spre Constanța, unde se fac pregătiri pentru primirea familiei regale, vagonul cu No. 53633 a făcut explozie. Vagonul a fost aruncat în aer, rămânând doar platforma și roatele.

Impiegatul de mișcare Leibovici Ștefan, văzând pericolul ce amenință și celelalte vagoane, punându-și viața în primejdie, s'a strecurat sub vagonul al doilea și desprinzând cuplurile cari leagă vagoanele a reușit să izoleze restul convoiului.

Sosind o secție de pompieri, focul a fost apoi stâns.

Autoritățile sosind la locul incendiului, s'a deschis o anchetă. Personalul gărei susținea, că explozia se datorește unui atentat. Ei spuneau, că un necunoscut a tras cinci focuri de revolver într'un vagon, și că gloanțele străbătând în vagon au făcut să explodeze bombele, cari se aflau înăuntru.

Autoritățile însă n'au pus nici o bază pe această afirmațiune și au tras concluzia, logică de altfel, că explozia s'a produs din cauză, că explozibilele fuseseră aranjate rău în vagon și probabil, producându-se o sdruncinătură, au explodat.

Cercetările continuă totuși.

Data serbărilor dela Iași. Din Iași primim știrea că în ultimul consiliu profesoral al Universității s'a hotărât în mod definitiv data serbărilor jubulare pentru ziua de 20 Septembrie a. c.

A rămas ca această dată să fie acceptată și de M. S. Regele și în acest scop d. dr. Bogdan, rectorul Universității, va solicita o audiență Suveranului.

Brumărescu zboară după 10 Maiu. Cetim în „Universul”: Întâlnind ieri pe d. Th. Brumărescu, am putut afla că va zbura după 10 Maiu.

În acelaș timp, d-sa are în studiu un monoplan de tip militar pentru serviciul armatei.

Totdeauna d. Th. Brumărescu ne-a spus că a brevetat la Paris o nouă invențiune: salvator de submarine.

La aeroplanul său „Columbo” inventatorul a aplicat un stabilizator automatic care permite aparatului ca, cu cât ținde mai mult spre dezechilibru, cu atât să revină mai ușor la starea lui de mai înainte.

Experiențele se vor face, mecanic, fiind tânărul Petre Bucovineanu care a învățat funcționarea motorului „Gnome” la Paris.

Din străinătate.

Corupțiunea în administrația rusească. La interogatoriul ce i-s'a luat generalului Reinbot, fostul prefect al poliției din Moscova, a făcut desțănuiți asupra abuzurilor, fraudelor și delapidărilor dela ministerul de interne. A vorbit și de sumele mari de bani, risipite de guvern în alegerile pentru Dumă, — fonduri, ce în mare parte au intrat în buzunarele guvernatorilor și ale înalților funcționari din minister.

Situația în Maroc. Ziarul „Daily Mail“ publică un apel al revoluționarilor din Maroc adresat opiniei publice europene.

În apel ne spune, că răscoala nu e îndreptată împotriva Europeanilor și creștinilor, ci în contra sultanului tiran, a cărui stăpânire n'o mai pot răbda.

Sultanul se pretă la acte de brutalitate, cari între orice închipuire a minții omenești, răpește avuții supușilor prin puterea ce i-s'a încredințat. Nici o fată, care are nume de frumoasă nu rămâne nepângărită de sultan. Acestea sunt motivele, pentru cari s'au răsculat împotriva lui și de aceea Europa ar trebui mai curând să-i sprijinească pe rebeli, decât să susțină în domnie pe un tiran, cum este actualul sultan.

Între regele Alfonso și prim-ministru Canalejas s'a născut divergențe de păreri cu privire la poziția, ce va trebui s'o ia Spania în chestia Marocului.

Regele și ceilalți membri ai guvernului sunt de părere să se facă demersuri mai energice față de Franța, pe când Canalejas e pentru o ținută expectativă.

Revoluția din Mexico. De pe câmpul de luptă al rebelilor din America sosesc știri, cari în anumită măsură îți fac impresie hazlie. Se știe, că între conducătorul de până aci Madero și între soldați au izbucnit neînțelegeri, din cauză, că soldații n'ar fi primit bani și alimente de ajuns. Situația a ajuns deja atât de critică, încât Madero a fost declarat de prizonier de celalalt comandant proclamat de rebeli cu numele Orosco. Tot astfel a făcut și Madero cu Orosco.

Cei doi rivali s'au întâlnit de multeori față în față, îndreptându-și reciproc revolverele.

Orosco se lauda, că el are meritul de a fi ocupat orașul Juarez, iar Madero zicea, că lui îi revine în general meritul luptei pentru libertate.

Chestia trebuia clarificată înaintea poporului. De aceea ambii comandanți s'au suit pe balconul unei case din Juarez și aci înaintea ostașilor începu Madero să cuvânteze. Madero zise cam următoarele:

„Eu v'am adus libertatea! Noi toți am luptat împreună, câștigând multe victorii. Eu îmi apăr viața numai până atunci, până când pot aduce servicii pe altarul patriei mele. Dacă credeți, că nu vă mai pot fi de folos, împușcați-mă. Dar până când sunt viu, sunt conducătorul vostru și de aceea vă provoc, să vă declarați aici în public, pe cine voți de conducător pe Madero sau pe Orosco“.

Poporul adunat strigă unanim „pe Madero“. În fața acestora lui Orosco nu-i rămase alta de făcut, decât să zică: „Și eu sunt pentru Madero“.

Astfel rebelii au ajuns să aibă din nou un singur conducător și astfel în deplină solidaritate să-și continue acțiunea începută.

Pariurile d-lui Negroponte. Din Buda-pesta primim știrea, că d. Negroponte, care a câștigat alaltăeri premiul iepelor cu iapa *Eva* a câștigat la pariuri aproape un milion de coroane.

Vizita regelui Carol la împăratul Francisc Iosif. Ziarul „Neue Freie Presse“ anunță că, cu prilejul călătoriei sale în străinătate, la Gastein, M. Sa Regele Carol al României va face o vizită M. Sale împăratului Francisc Iosif în Ischl.

Jefuirea legațiunii Muntenegrene din Bruxelles. Necunoscuți au pătruns în apartamentele ministrului Muntenegrului din Bruxelles precum și în biurouri, și au furat tot ce au găsit. A dispărut, între altele, întreaga sumă de bani ce era acolo.

Corupțiunea funcționarilor din Rusia. Guvernul rusesc a supus Dumei un proiect de lege privitor la corupțiunea funcționarilor, care pedepsește cu o amendă de o mie de ruble și dela două luni până la 6 ani temniță pe cei cari corup pe funcționarii statului sau ai comunelor.

Prin ordinul senatorului Neidhart, însărcinat cu revizia conturilor, Unkowsky, președintele Dumei municipale și Subarew, fostul său secretar, au fost chemați în judecată pentru necorectitudini făcute cu prilejul licitațiilor construierei podurilor.

Epilogul luptei între polițiști și anarhisti din Londra. Anarhiștii Petro și Hugo Rosen au fost achitați. Lucrătorea rusă Wasilkowska a fost condamnată la 2 ani reclusiune.

Dupăce își va face pedeapsa Wasilovska nu va fi extradată Rusiei, fiind considerată ca refugiată politică.

Foametea în China. Din Inkeon vine știrea, că fugarii sosiți din provincia Hupeh, unde domnește foametea, au încercat să distrugă biroul șefului districtului, care refuzase să le dea mărind.

Premiile concursului internațional de gimnastică. Din Turin se anunță, că al șaselea concurs internațional de gimnastică s'a încheiat. Au fost clasificați: 1) Praga, 2) Franța, 3) Italia, 4) Slovacia, 5) Luxemburgii, 6) Belgienii, 7) Croații, 8) Românii.

Furtul unui tablou de 300.000 lei. Din Genua vine știrea, că în galeria artistică de aci s'a furat un tablou de Van Dyk, reprezentând o valoare de 300.000 lei.

Accident mortal la exercițiile unui regiment. Din Reims se anunță: Un grav accident s'a întâmplat Duminecă pe câmpul de exerciții al regimentului 28 de dragoni.

În timpul unor manevre reduse, două escadroane ale acestui corp s'au ciocnit.

2 soldați au fost uciși; mai mulți alții grav răniți.

O farsă jucată împăratului Wilhelm. Corespondentul din Berlin al lui „Daily Express“ află, că croitorul care a lucrat la uniforma ce împăratul Wilhelm va purta la Londra, la desvelirea monumentului reginei Victoria, a cusut, în căptușeala tunicii, un număr din gazeta socialistă „Arbeiter Zeitung“.

ECONOMICE

Principiile lui Herman Schultze ca reforme în viața noastră economică

de : dr. Pompiliu Cioban

— Urmare —

Institutele de credit formate ca societăți pe acțiuni erau mai ușor de priceput și scopul lor era deja bine înțeles și la noi, mai ales că Visarion Roman studiase dealtcum într'un timp relativ scurt toate afacerile de bancă și organismul institutelor: „Österreichische Hypotecar-Credit und Vorschussbank“ și „Erste österreichische Sparkassa“.

Neavând deci oameni cu cunoștințe economice corespunzătoare pentru de a putea pricepe pe deplin importanța și scopul adevărat al reuniunilor de credit după sistemul Schulze, ne-am aruncat deodată la formarea societăților pe acții cu caracter per eminentiam comercial, fără să fi putut crea treptat un teren economic financiar și fără de a fi putut găsi careva dintre noi o cale mai firească și mai prielnică dezvoltării noastre economice.

Am datat țărâtimea cu afacerile cele mai severe de bancă fără de a fi însuș noi destul

de inițiat în ele. Numai unui popor trecut deja prin școala elementară a unei agronomii raționale puteau aduce rezultate îmbucurătoare pentru popor aceste instituțiuni și numai dela un astfel de popor puteau pretinde să cunoască însemnătatea afacerilor acestora și a se ști folosi de favorurile creditului în cadrul acestor societăți.

Noi însă fără de nici o introducere în viața economică, fără de a-i fi creiat instituțiuni cu cari să-și fi putut câștiga însuși cele mai elementare cunoștințe economice măcar, l-am luat pe țaran tocmai dela coarnele plugului de lemn — unde l-am găsit — și l-am așezat ca pe o păpușă în salele de așteptare ale băncilor noastre pentru ca să învețe ce însemnează a: „iscăli vechselu“.

După aceasta mică observare și pusă în treacă constat și acel fapt, amintit și mai sus, că pe lângă toate relele ce observasem în cercul de activitate a Reuniunilor maghiare, noi Români nu ne-am depărtat cu totul de principiile lui Schultze și am știut totuși aprecia valoarea socială a teoriei lui Huber în organizarea noastră economică.

Îmbunătățirea sortii țărâtimei noastre a fost intențiunea și scopul tuturor. Am stărunit să promovăm starea materială a poporului român din puterile noastre și a ne organiza pentru acest scop cu ajutorul nostru propriu. Iar pentru a putea contrabalansa opiniile și intențiunile dușmănoase ale străinilor, am adoptat în operațiunile noastre financiare cele mai puternice garanții pentru o activitate rodnică: *corectitate și onestitate*.

(Va urma)

Constituirea băncii de asigurare

Azi în 1/14 Maiu, s'a ținut adunarea generală constituantă a băncii de asigurare. Adunarea i-a premers o scurtă consfătuire. La 1/211 a. m. s'au întrunit acționarii prezenți în sala festivă a muzeului Asociațiunii. Cu aclamațiune a fost ales președinte d. Partenie Cosma, iar notari Ioan Lăpădat, dr. Enea Papiu, dr. Silviu Moldovan, dr. Lucian Borcia.

Prin o scurtă cuvântare, președintele declară adunarea de deschisă.

Se constată, că numărul recerut de acțiuni prin legea comercială e reprezentat prin 85 de acționari, cari reprezintă circa 3.000 de acțiuni.

Raportorul Ioan Lăpădat — directorul băncii Ardeleana — raportează în numele fundatorilor, că s'au subscris 6000 de acțiuni și în contul acestor acțiuni, s'a încasat suma de 220.875 coroane, anume ca taxe de fondare 60.000 coroane, 10% din capital 120.000 cor. și 40.875 coroane au încurs dela acționari peste cele 10% obligate, total deci 220.875 cor., care sumă e depusă în 150 libele dela diferite bănci și în 3 extrase de cont curent. Roagă adunarea să exmită o comisiune din sânul său, carea să cenzureze actele.

Comisiunea exmisă, dr. L. Leményi, dr. Nic. Comșa, Oct. Sglimbea și N. Herța — raportează prin dr. L. Leményi și propune, că dupăce toate actele și libelele sunt în ordine, fondatorilor să li-se dea absolut, și raportul să se ia cu aprobare la cunoștință. Spesele de până acum în suma de circa 6670 coroane, să se încuvințeze.

Primindu-se propunerea, se cetește proiectul de statute-elaborat de d. I. Lăpădat. — Raportorul I. Lăpădat cetește proiectul de statute — deja tipărit — și după scurte discuțiuni, sau mai bine zis clarificări, statutele se primesc din partea adunării generale.

Banca va avea numirea: Banca generală de asigurare.

Capitalul social e de un milion două sute mii coroane, în 6000 de acțiuni. Numărul membrilor din direcțiune 15, a celor din comitetul de supraveghere 6 aleși pe 5 ani. Sediul băncii în Sibiu.

MAGAZIN IEFTIN
MAUTNER R.

☛ **ieftinătate generală surprinzătoare.**

Cumpărând o cantitate mai mare de mărfuri am ocaziune a pune la dispoziția Onor. public, cu prețuri uimitor de scăzute: pânzeturi, canafas (pânză lustruasă), delin de spălat, delin francez, Batist de mătase, zephyr englez, albături, șervete, fețe de masă, covoare, perdele, acoperitoare de pat, etc., orice obiecte din acest resort. Mulțime de stoffe și costume engleze cu jumătate de preț se capătă la magazinul ieftin al lui

MAUTNER R., Arad, str. Hunyadi Nr. 1. — Prăvălia e deschisă a. m. dela 8—12, p. m. dela 1 1/2— 1

Pestalozzi H. Leonar și Ghertruda, o carte pentru popor tradusă în românește și însoțită de o introducere de Ion A. Rădulescu-Pogoneanu 3:50
 Poe Edgar, Ingropat de viu —10
 Martig. Em. Psihologia pedagogică 3:50
 Tschudi Clara: „Tinerețea Mariei Antoaneta —30
 Boteni I.: „Drumuri“ —30
 Mosoch Sacher: „Buni și răi, gazetarii“ —30
 Album. Amintiri din România, cu ocaziunea jubileului de 40 ani de Domnie a M. S. Regelui Carol I. în 18 tablouri colorate . . . Cor. 3—

Plus de fiecare câte 10—20 fil. pentru porto postal.

La librăria diecezană din Arad

se găsesec

propise (corecte)

de examen

cu Cor. 1-20 o sută bucăți, plus 20 fileri pentru porto postal; asemenea

cărți potrivite pentru premii școlare. ➔

Cumpăr

sau dau în schimb pentru alte obiecte:

Recipise de amanet,
aur, argint zdrobit și bijuterii,

Deutsch Izidor,
orologier și bijutier.
Arad, str. Weitzer János.
(Palatul Minorităților).

Magazinul de oroloage și bijuterii cel mai mare din Arad. Cea mai ieftină sursă de cumpărat. **Telefon 438.**

În librăria diecezană din Arad află aplicare **un cassar.**

Postul e a se ocupa în 1 Iunie st. n. Salar deocamdată lunar anticipativ **100 cor.** Preferiți sunt cei ce au absolvat vre-o școală comercială eventual cei ce au praxă în afaceri de librărie.

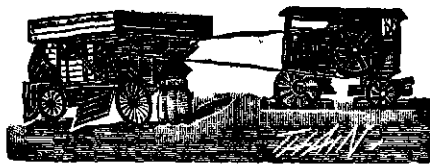
De ar veni un pețitor — și o să vină de sigur tot atât de mulți, ca mai înainte — să-i destăinuie ceva? Ori să tacă cu nerușinare, să nu amintească nimic? Nu, nu era decât o singură scăpare, un singur pas, care l-ar putea îndeplini cu toată cinstea: să moară cu copilul ei împreună. Nu se simțea capabilă la nimic altă-ceva. Dar trebuia săvârșit faptul astfel, ca să nu bage nimeni de samă. Va trebui să moară o moarte din cauza unei boale — de asta mai poate fi vorba acum: să-și contracteze boala mortală.

Și-o datora sie însăși. Era tot atât de sigură și astăzi încă, ca atunci, în seara aceea, când s'a dus în odaia lui loergen, că n'a meritat să ajungă atât de nenorocită din pricina asta.

A fost o rătăcire grozavă, da; dar a fost nevinovată chiar în rătăcirea aceasta. Pasul ei a fost, ce e drept, amestecat și cu o pornire — a naturii — totuși, a fost o faptă, de care nu-i este rușine. Era datoare conștiinței sale proprii, să moară cu compătimirea întreagă a tuturor oamenilor, căți i-a cunoscut ea în viața ei. Era datoare aceasta și tuturor acelor, cari văzuseră în ea pe cea *dintâiu* dintre toate. Nu voia să-și bată joc într'un mod iloyal de credința celorlalți.

Se afla acum în capul promontoriului și lupta grozavă, care începu aici se prefăcu involuntar într'o luptă pentru întrebarea aceasta. Ca și când toate puterile lumesti ar fi vrut să-i smulgă stima față de persoana proprie și să o osândească. Marea era aici în largul ei și din depărtări de miluri veneau valurile în gradație crescândă. Când se isbeau de stânci stropseau

DACĂ DOMNIATA
dorești să-ți cumperi un aparat montat cu **motor bun perfect** și de o **productivitate deosebită**

cu prețuri favorabile, sub condițiuni avantajoase, având garanție deplină, — adresează-te cu o scrisoare către

SZÜCS ÖDÖN

BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 66.

Intreprindere comercială de mașini industriale și economice, și firma va trimite **preț-curent și eliminat de spese — gratis.**

Városmajor - Sanatorium și Hydrotherapie

...: 26 odăi aranjate cel mai modern. ...:

Supraveghiere medicală continuă (constantă).

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Bulevardul Ferencz-körút 29.

Director-șef: **Dr. A. Cozmutza.**

Consultanții dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.

Telefon 88—99.

Covârșesc orice concurență

prin bunătatea, durabilitatea și ieftinătatea lor

ghetele pentru bărbați, femei și copii pregătite din piele neagră ori colorată în atelierul propriu al lui

Czernóczy Mihály,

de sub numărul 3 strada Kossuth, Arad.

Ghete jumătăți se capătă în orice fel de fazon.

în înălțime de câțiva metrii. Valurile cele mai înalte ajungeau cu razele lor sbiciuite mai tare până la dânsa. „Iată, iată!“ Curentul, care se isbea nebunește împotriva muchei de stânci sfârticate, voia să o ducă cu puterea apăsării aierului și să o târească în mare. Deși îi ținea mantaua de ploaie, hainele bine de olaltă i-se părea că furtuna vrea să i-le smulgă de pe trup și să o tragă cu puterea de pe stâncă. „Să stai goală cu rușinea ta, cu rușinea ta!“

Să se simțească vinovată — la asta n'a putut-o aduce furtuna sălbatecă a valurilor; nici n'a fost în stare furtuna să o aducă spre drugul de fier, care cuprindea drumul și de aici mai departe. Se apleca ea, nu-i vorba, era silită să stea pe loc sub loviturile cele mai tari, dar a mers vitejește mai departe, ținându-se de calea plănuită. „Nu'mi dau cu nici un preț cununa cinstei; cu ea pe cap vreau să mor. La așa ceva nu o să mă las.“

A trecut norocos capul promontoriului, apoi pe partea cealaltă și de acolo în șesul între colina aceasta și cealaltă următoare. Aici lunecase odinioară, — pe costișa de deal, jos, se afla urme de petriș, iar drumul ducea printre ele. În dărâmbătura aceasta bătută de vremi, lipit de marginea drumului, se ridica singur-singurel un mesteacăn svelt. Mary se gândi în momentul, când ajunse în apropierea mesteacănului ăștuia; pe o astfel de vreme ar trebui să se rupă mesteacănul. Și totuși nu, el ținea piept cu furtuna. Stete lângă el și își luă răsuflet. Copacul se încovoia de credea Mary în fiecare moment: acum, acum se rupe; dar tot atât de tânăr și de sprin-

În atențiunea celor ce se mută.

Instalații de lumină electrică împreună cu **becuri**, execută și furnisează prompt sub cele mai favorabile condiții de plătire.

Koch Dániel

Intreprindere de instalarea sonerilor și telefonului

Arad, str. Deák-Ferencz Nr. 42.

Se află de vânzare

vinuri

dintre sortele cele mai fine din viile D-lui **Kis Bálint** dela **Cetea**. Se pot căpăta și în cantități mai mari. Doritorii cumpărători să se adreseze la

Nicolae Sora Băroiu
Szelyistye, Szeben m.

Birou de informații!!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general *în orice cauză* dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate. La aviz aștept la gară.

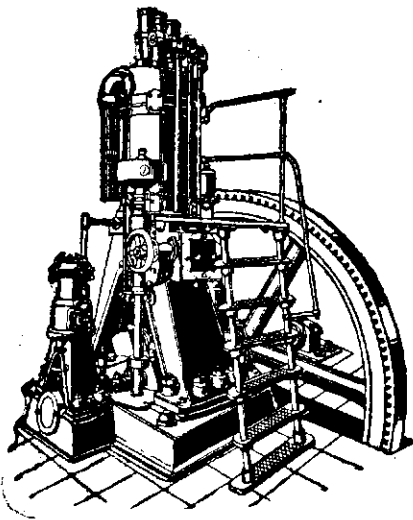
L. Olariu, Budapest, Lajos-u. 141. III. 19.

ten ca mai nainte sărea iarăși la locul lui. Ea nu se putea ținea pe loc, atât de tare vruia orcanul tocmai aici, în colțul acesta — mesteacănul cel tânăr însă care ajungea atât de sus și purta o coroană atât de bogată și era, însuși, așa de plăpând și încovoiat, el suporta orcanul.

Mary voia să țeară gândul acesta mai departe, mergând pe cărare și dând în șes. Dar tocmai aici avea orcanul o putere, încât ploaia îi putea sbiciui fața în dragă voie; fiecare picătură părea o săgeată ascuțită. Da, asta ar fi simțământul, dacă aș încerca să mă țin drept în mijlocul furtunii, care mă așteaptă — gândi ea.

Luminile din curțile oamenilor — singurul lucru, care-l vedea, vesteau pace. Ea știa prea bine, ce cuprindea pacea asta pentru persoana ei.

Alergă mai departe, de-a lungul drumului de pe lângă sânul de mare; dar începură să-i slăbească puterile. O băga ea de samă din faptul că tablourile se înstăpâneau pe fantazia ei și că realitatea apărea tot mai spălăcită. Chipuri vechi, culese de ea de prin cărți. După ce a muncit din greu până să ajungă la cea mai apropiată limbă de pământ, marea, care se deschidea iarăși în fața ei, nu mai era mare, ci se compunea din tot felul de monștrii de mare, cari răcneau cu gâtlejurile căscate, pline de poftă nebună — sute și sute de monștrii. Aierul era plin de animale sălbatice, cari fremătau cu aripele lor înfricoșate și cari promisera celor de jos să o ducă și să le asvârle în gâtlejurile flămânde. Ea se încleștă cu ultima sforțare de păretele de stâncă, dar dete peste o groapă; căzu într'ânsă și se udă până la piele.

Execuție modernă, solidă,
și reală de prima clasă,
serviciu prompt și pre-
țuri moderate.

Multe patente proprii.

380 lucrători și oficanți.
Premiat la expoziția din
București 1906 cu Grand
Prix, cea mai înaltă dis-
tincție și medalie de aur.
La expoziția ragnicolară
din Cincibiserici 1907 cu
medalie de aur, la expoziția
din Sepsiszentgyörgy cu
medalie de aur.

Doză fabrici proprii.

Frații Schiel

fabrică de mașini, stabiliment pentru edificare de mori, turnă-
torie de fier.

B r a ș o v .

Cea mai mare fabrică de fier din Ardeal efectuează:

stabilimente de turbine, motoare și locomobile de
ulei brut „Coroana“, mori mănate cu motor și
apă, stabilimente electrice, stabilimente de trans-
misiune, mașini de sămănat, pieptene de lână.

1909 Paris grand Prix.

Premiat: Preșburg 1908, cu crucea de onoare cu
coroană de aur și cu medalia expoziției.

Premiat:

Premiat:

Sibiu 1903 cu crucea de argint. ↓ Tlmișoara 1908 cu medalie de aur.

Premiat: 1909 Mähr-Ostran cu premiul prim,
diploma de onoare.

Prima fabrică de brânză din Ardeal
mănată cu electricitate.

Urmașul lui Ioan Groffner

Frideric Homm

Sibiu — Nagyszeben.

Telefon Nr. 148. □ Weinanger 2—6. □ Intemeiată în 1872.

Fabrică de brânză fină de caie.

Vânzare en gros și în detail cu Ardeleni.

Brânză Grojer și Emmenthal, unt de teo.

Producție de ouă artificiale și răcoritoare.

Inginer

Eugen Tilea

Bureau Tehnic

București, Calea-Victoriei 76.

Projectarea și construirea
de vile, școli și tot felul
de clădiri în stil românesc
:: și modern. ::

◆ ◆
Construcțiuni în beton
armat, alimentări cu apă
și canalizări de orașe,
construcțiuni de magazii
- de cereale etc. -

Wällischhof

stabiliment de hydrotherapie și
sanatorii aranjat conform tuturor
recerintelor moderne; — dietetică
după sistemul lui dr. Sahmann; —
(băi de aer, de soare, de aburi, de aer cald,
de acid carbonic, de oxygen, de radium,
băi medicinale, băi electrice, gimnastică, etc.)

30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică
și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele
ale schimbului organic (neurasthenie, histerie, anemie,
diabet, diatheză urică, reumatism, boale de stomach
:: și de intestine, etc. ::

Cure de îngrășare și de slăbire. — Nu se primesc în
:: stabiliment: boale infecțioase și boale psihice. ::

Posta: Maria-Enzersdorf bei Wien.

Telegr. și telefon: Wällischhof-Giesshübel bei Wien.

Cu prospecte și detalieri stă la dispoziție
direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Au sosit cele mai frumoase și mai noi
ghete de primăvară și vară.

Ghetele de bărbați și dame Salamander

cu renume mondial,
se capătă în colorile galbină
și neagră cu
16 coroane 50 fl.
esclusiv la mine.

WEINBERGER JÁNOS
prăvălia de ghete de rangul I-u.
Arad, piața Andrassy nr. 20.
Comande din provincă se execută în aceeași zi.

25 (11)

Singurul compactor român!

Am onoare a aduce la cunoștința on. public român din Arad și provincie, că am arangiat din nou atelierul meu cu cele mai

□ □ **moderne mașini și material** □ □
□ □ **privitor la această branșe,** □ □

precum execut cu diligență și pe lângă cele mai moderate prețuri: **decorații pentru cărți bisericești, albumuri pentru fotografii, note și gramatom, panglice la cununi funebrele și tot felul de lucrări atingătoare de această branșe.**

Bazându-mă pe sprijinul on. public român, sperând că mă vor cerceta și încuragia cu comanda am rămas cu deosebită stimă:

::: IUSTIN ARDELEAN, compactor :::
ARAD, strada Weitzer János Nr. 13 vis-à-vis de poștă.

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz 33.

Asortiment bogat în revizite de scris pentru cancelarii, hârtie albă de scris, hârtie concept, penițe, cerneala, creioane, ș. a., tipărituri pentru avocați și socoțile bisericești. Cărți de literatură, pedagogie, filozofie, teatru, poezii, nuvele și romane, aacomodate pentru bibliotecile parohiale și școlare.

Revizite bisericești ca: Ornate, prapori, icoane, ripide, cruci pe altar și portative, litier, potire de bronz și argint, prășnicare, cădelnițe, candelă, brâne și pălării preoțești, precum și toate cărțile bisericești.

Revizite școlare fizice conform articolului de lege XXVII. din 1907. hartele geografice necesare în școlile populare. Tablouri istorice. Registre pentru comercianți.

La cerere trimite catalogul gratis și franco.

ANUNȚ.

Prima turnătorie de fier și alamă Sibiană, fabrică de mașini agricole și industriale, atelier de mori și mare prăvălie de fier.

Are onoare a recomanda P. T. public bogatul său depozit în mașini de treerat cu brațul, cu manej în curele sau cu transmisiuni, treerător cu scuturător de paie cu însăcuior și dublu curățitor de ori ce mărime, asemenea motoare încălșite cu benzin sau păcură dela 2 cai putere însus, mașini de treerat trifoiu, mașini de secerat cu și fără aparat de legat, cositoare de nutreț, greble americane pentru strânsul nutrețului, mașini de lână cu darac sau lup, piură pentru abale (postav), mori pe postament foarte solid din lemn tare, pietrii de mori de Buda, franceze, sucroer, cincantină, și de Königsberg.

Curele prima calitate englezești.

Cu un cuvânt tot soiul de mașini agricole sau industriale în asortiment mare depozit din ori ce soiul de mașini mari sau mici, cu **prețurile cele mai moderate și condițiuni de plată favorabile.**

Cine dorește a-și procura ori și ce mașini și vrea să fie cinstit servit — cu garanță — să se adreseze acestei firme.

Cataloge și desemnuri la cerere gratis și franco.

Feriți-vă de escroci?